

Pole elektryczne, obliczanie natężenia pola cd.; prawo Gaussa i jego zastosowanie

Wskaz. do zad.:

Znaleźć siłę działającą na ładunek punktowy 10^{-8} C, znajdujący się w środku półokręgu o promieniu 5 cm, na którym znajduje się równomiernie rozłożony ładunek $Q = 3 \cdot 10^{-7}$ C.

Szukana siła: $\vec{F} = \int d\vec{F}$, gdzie wektor pod całką $d\vec{F}$ jest siłą pochodzącą od małego elementarnego ładunku dQ leżącego na wycinku $ds = R d\alpha$; jego wartość wynosi $dF = k \frac{q dQ}{R^2}$.

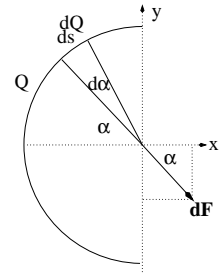
Ładunek $dQ = \text{gęstość liniowa ładunku} \times ds = \frac{Q}{\pi R} R d\alpha = Q d\alpha$.

Rozłóż wektor $d\vec{F}$ na składowe dF_x, dF_y wzdłuż x i y .

Wtedy $\vec{F} = (\int dF_x) \hat{i} + (\int dF_y) \hat{j}$. Pokaż, że ze względu na stałą gęstość liniową ładunku Q na półokręgu i symetrię względem osi x druga całka się zeruje i wypadkowy wektor $\vec{F}$ ma kierunek x i wartość $F = \int dF_x = \int dF \cos \alpha$.

Obliczenia: $F = \int dF \cos \alpha$; wstaw dF, dQ tak, aby funkcja podcałkowa zależała tylko od α , a zmienną całkowania było α , wyciąkuj w granicach zmienności α ($-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}$) i otrzymaj wynik

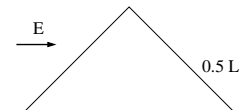
$$F = \frac{2kqQ}{\pi R^2}. \text{ Odpowiedź: } \vec{F} = \left(\frac{2kqQ}{\pi R^2}, 0 \right) = \dots \text{ (wstaw dane liczbowe)}$$

- Dwie jednakowe metalowe kulki, o masie $m = 0.02$ g każda, wiszą na nitkach o długości $l = 0.2$ m zaczepionych w jednym punkcie. Jedną z kulek odchyłono i naładowano. Po zetknięciu się ze sobą kulki rozeszły się i nitki utworzyły kąt $\alpha = 60^\circ$. Znaleźć wielkość ładunku z jaką naładowano początkowo odchyloną kulkę. (Odp.: $2.96 \cdot 10^{-8}$ C)
- Przy przesunięciu ładunku $2 \cdot 10^{-4}$ C w polu elektrycznym została wykonana praca 0.6 J. Oblicz różnicę potencjałów pomiędzy początkowym i końcowym punktem drogi. (odp.: 3 kV)
- Dwa elektrony znajdują się w spoczynku w odległości 2 m od siebie. Trzeci elektron zostaje wystrzelony z nieskończoności i zatrzymuje się w połowie odległości pomiędzy pozostałymi dwoma elektronami. Jak musi być jego prędkość początkowa? $m_e = 9.1 \cdot 10^{-31}$ kg, $e = 1.6 \cdot 10^{-19}$ C. (wsk.: stosuj zasadę zachowania energii, odp.: 63.6 m/s = 229 km/h)
- Jednostka energii 1 elektronowolt (1 eV) jest zdefiniowana jako energia, którą nabywa elektron przyspieszany różnicą potencjałów 1 V (czyli przemieszczając się pomiędzy punktami których potencjały różnią się o 1 V). Przelicz 1 eV na dżule.
- Proszę powtórzyć i przygotować (wykład, książka, internet etc.) prawo Gaussa i przykłady jego zastosowania. Definicja i obliczanie strumienia pola elektrycznego.

Kwadratową kartkę papieru o boku $L = 15$ cm zagięto przez środek pod kątem 90° i położono na poziomym stole (rys.), w miejscu gdzie istnieje poziomo skierowane,

6. jednorodne pole elektryczne o wartości $E = 10^5$ N/C. Znaleźć strumień pola elektrycznego przechodzący przez: a) lewą ściankę, b) prawą ściankę, c) obie ścianki. (odp.: a) $-\frac{\sqrt{2}}{4} EL^2$, b) $\frac{\sqrt{2}}{4} EL^2$, c) 0)

7. Pokazać jak z prawa Gaussa wynika prawo Coulomba.

Wskaz: otocz ładunek punktowy powierzchnią Gaussa, która jest sferą o promieniu r

8. W jednorodnym polu $\vec{E}$ umieszczona jest półsfera S o promieniu R tak, że jej oś symetrii jest równoległa do linii pola. Pokaż, że strumień pola elektrycznego przechodzący przez półsferę wynosi: $\Phi_E = \pi R^2 E$. (wskaz: zamknij półsferę denkiem i do takiej powierzchni zamkniętej zastosuj prawo Gaussa)
9. Stosując prawo Gaussa wyprowadzić wzory określające natężenie pola elektrycznego wokół:
  - a) naładowanej jednorodnie metalowej (przewodzącej) płaszczyzny, a także dla naładowanej jednorodnie dużej płyty dielektrycznej,
  - b) jednorodnie naładowanego, nieskończenie długiego, cienkiego pręta,
  - c) kuli o promieniu R naładowanej objętościowo i jednorodnie (stała gęstość ładunku), dla punktów wewnętrznych i zewnętrznych i to samo ale dla kuli metalowej (przewodnik),
  - d) wewnątrz i na zewnątrz cylindrycznego kondensatora o nieskończonej długości i o promieniach okładek r_1 i r_2 , przyjmując, że ładunek przypadający na jednostkę długości każdego z cylindrów wynosi λ . Wykonać wykresy $E(r)$ dla poszczególnych przypadków.

Kolejna kartkówka będzie dotyczyć materiału z zestawu 10.